

Plan Opiekuńczo-Wychowawczo-Edukacyjny Żłobka w Nidzicy na rok 2026/2027

WIZYTÓWKA INSTYTUCJI OPIEKI NAD DZIEĆMI DO LAT TRZECH

I. Nazwa Instytucji: Żłobek w Nidzicy

Podmiot prowadzący: Gmina Nidzica

Dni i godziny otwarcia: od poniedziałku do piątku w godz. 6.30 -17.00

II. Lokalizacja:

Adres: ul. 1 Maja 36A

- a) Dostęp do środków transportu: Placówka żłobka jest dogodnie zlokalizowana pod względem komunikacyjnym. Naszym atutem jest dostępność miejsc parkingowych wokół budynku, co zapewnia wygodne parkowanie dla osób przywożących i odbierających dzieci.
- b) Bliskość terenów zielonych: Żłobek położony jest w otoczeniu licznych terenów zielonych, sprzyjających codziennemu kontaktowi dzieci z naturą. W pobliżu znajduje się park z jeziorkiem miejskim, placem zabaw oraz siłownia plenerową, co stwarza doskonałe warunki do spacerów i aktywności na świeżym powietrzu.

III. Struktura i zasoby:

- a) Liczba miejsc: Żłobek oferuje łącznie 72 miejsca opieki dla dzieci.
- b) Grupy wiekowe: W żłobku funkcjonują trzy grupy wiekowe dzieci, dostosowane do etapu ich rozwoju: dzieci w wieku 20tyg. – 12m, 13m - 24m, 25m – 36m. Podział ten umożliwi dostosowanie zajęć, opieki oraz przestrzeni do potrzeb rozwojowych dzieci w poszczególnych grupach wiekowych, zapewniających im komfort i bezpieczeństwo.
- c) Dostępność sal: Żłobek posiada sale wspierające wszechstronny rozwój dzieci, w tym sale sensoryczne oraz przestrzenie do zajęć ruchowych. Są one odpowiednio wyposażone w materiały i sprzęty stymulujące zmysły, koordynację oraz rozwój motoryczny najmłodszych. W żłobku znajdują się specjalne wydzielone kąpiki tematyczne wspierające rozwój dzieci i ich codzienną aktywność. Są to m.in. kąpik czytelniczy, relaksacyjny i artystyczny, Przestrzenie te sprzyjają wyciszeniu, rozwijaniu zainteresowań, kreatywności oraz budowaniu nawyku kontaktu z książką. W każdej Sali jest wydzielone miejsce do odpoczynku. W salach podaje się posiłki, które mogą być podawane w specjalnie do tego przygotowanych krzeselkach do karmienia.
- d) Przestrzenie zewnętrzne: Dodatkowym atutem jest własny, bezpieczny plac zabaw przy budynku, umożliwiający codzienną zabawę na świeżym powietrzu bez konieczności

opuszczenia terenu placówki. Wokół budynku są także łąki i tereny zielone z drzewami, które tworzą spokojne i przyjazne otoczenie.

IV. Kierownictwo i kontakt:

- a) Dyrektor: Dorota Kierzkowska
- b) Kontakt: 89 752 70 51 e-mail: zlobek@nidzica.pl aplikacja LIVE KID

Wstęp

Plan OWE określa zasady, metody, cele oraz wartości przyświecające organizacji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Jest zgodny z przepisami prawa, w tym nowymi standardami obowiązującymi od 2026 roku oraz uwzględnia prawa dziecka zawarte w Konwencji o Prawach Dziecka w szczególności:

- prawo do szacunku, miłości i akceptacji,
- prawo do zabawy i wypoczynku,
- prawo do ochrony zdrowia i bezpieczeństwa,
- prawo do wyrażania opinii i uczestnictwa w decyzjach dotyczących dziecka,
- prawo do edukacji dostosowane do etapu rozwoju,
- prawo do prywatności, indywidualności i własnej tożsamości,
- prawo do ochrony przed przemocą, zaniedbaniem i wykluczeniem.

I. Cele opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjne (standard 1.1.1):

Cele opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjne realizują zakres Standardu 1.1 standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 i określają sposoby tworzenia dzieciom optymalnych warunków pobytu w żłobku. Cele szczegółowe realizowane są w codziennej pracy z dziećmi. Pomagają one dzieciom uczyć się i nabywać umiejętności. Aby realizować cele, podejmowane aktywności z dziećmi muszą być dopasowane do indywidualnych możliwości dzieci w grupie.

Ze względu na fakt, że w pierwszych latach życia dziecka jest zróżnicowanie, a niejednorodność poziomu rozwoju w grupie dzieci w codziennej pracy opiekuńczo - wychowawczo - edukacyjnej mogą być stosowane wymienione niżej metody pracy lub ich elementy, odpowiadające na zróżnicowane potrzeby dzieci i dostosowywane do nich.

Cele ogólne	Cele szczegółowe
Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki dzieciom, tworzenie pozytywnego klimatu	<ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie warunków sprzyjających adaptacji się w żłobku. - Zapewnienie dzieciom bezpiecznego i przyjaznego otoczenia. - Okazywanie ciepła poprzez zwracanie się do dziecka po imieniu, uśmiech, kontakt wzrokowy oraz spokojny, łagodny ton głosu. - Kształtowanie atmosfery akceptacji oraz równego traktowania wszystkich dzieci. - Wzmacnianie pozytywnych zachowań poprzez docenianie starań i stosowanie pochwał opisowych. - Budowanie środowiska, w którym każde dziecko czuje się częścią grupy.
Wspieranie rozwoju emocjonalnego i społecznego	<ul style="list-style-type: none"> - Uważna obserwacja reakcji dzieci oraz właściwe odczytywanie ich sygnałów (załącznik A). - Dopasowanie poziomu wsparcia do aktualnych możliwości i potrzeb dziecka. - Szybkie i adekwatne reagowanie na dyskomfort, lęk lub trudności dziecka. - Tworzenie warunków, w których dziecko może swobodnie komunikować swoje potrzeby. - Indywidualne podejście do opieki, uwzględniające temperament i etap rozwoju dziecka. - Tłumaczenie zasad w prosty, życzliwy i zrozumiały sposób. - Wykorzystywanie metod rozwiązywania konfliktów odpowiednich dla małych dzieci (np. pokazywanie, podpowiadanie). - Uczenie dzieci rozpoznawania i nazywania emocji.
Rozwijanie samodzielności (jedzenie, ubieranie, higiena)	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwijanie samodzielności dzieci w codziennych czynnościach tj. samodzielne jedzenie posiłków, mycie rąk, ubieranie się, mycie zębów. - Zachęcanie do udziału w porządkowaniu oraz poznawaniu otoczenia. - Uwzględnianie perspektywy dziecka poprzez dawanie wyboru, zachęcanie do inicjatywy i umożliwianie wpływu na codzienne czynności.

Cele ogólne	Cele szczegółowe
Stymulowanie rozwoju mowy i komunikacji	<ul style="list-style-type: none"> - Zwracanie uwagi na sygnały dziecka, takie jak potrzeba przerwy, zmęczenie czy wycofanie. - Dawanie dzieciom możliwości naprawienia sytuacji, gdy wydarzy się coś trudnego. - Rozwijanie umiejętności współpracy, takich jak czekanie na swoją kolej, dzielenie się i wspólna zabawa.
Wspieranie rozwoju ruchowego i sensorycznego	<ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie przestrzeni bogatej w materiały do odkrywania, manipulowania i zdobywania doświadczeń. - Stwarzanie okazji do ruchu, eksperymentowania i poznawania świata poprzez zmysły. - Proponowanie aktywności, które rozwijają ciekawość i pomagają lepiej rozumieć otoczenie. - Łączenie swobodnej zabawy dzieci z zajęciami proponowanymi przez opiekuna.
Organizowanie środowiska sprzyjającego aktywnemu poznawaniu, poprzez zabawy i doświadczenia dostosowane do wieku, indywidualnych potrzeb dziecka i zachęcających do eksploracji	<ul style="list-style-type: none"> - Zorganizowanie przestrzeni bogatej w materiały do manipulacji, eksploracji i doświadczenia. - Umożliwianie dzieciom ruchu, eksperymentowania i odkrywania zmysłowego. - Prowadzenie aktywności pobudzających ciekawość świata. - Łączenie zabawy swobodnej z proponowanymi aktywnościami rozwojowymi. - Zachęcanie do samodzielnych prób i utrwalania nowych umiejętności.

II - Metody opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjne pracy z dziećmi (Standard 1.1.2, standard 1.1.4)

Nazwa metody	Cel metody	Przykłady aktywności
Metoda oglądowa	Główna metoda do pracy z małymi dziećmi, polegająca na pokazywaniu ilustracji, przedmiotów.	Oparta na obserwacji i pokazywaniu ilustracji, przedmiotów, stosuje się również podczas spacerów. Opiekun obserwuje otoczenie, pokazuje dzieciom i nazywa przedmioty, ludzi, zwierzęta oraz to co znajduje się w ich otoczeniu, a także to na czym dziecko skupiło swoją uwagę. Opiekun wykorzystuje w swojej pracy obrazki, ilustracje, książki oraz plansze czy inne pomoce, które dzieci mogą zarówno oglądać i dotykać.
Metoda słowna	Wykorzystywana jest w czasie słuchania różnego rodzaju utworów literackich i zalicza się do niej: rozmowy, opowiadania, zagadki, objaśnienia, instrukcje, uczenie wierszy, piosenek, tekstów.	Odnosi się do rozmów, opowiadania, czytania bajek, objaśniania, instrukcji, uczenie wierszy, piosenek, tekstów, sposobów społecznego porozumiewania.
Metody paluszkowe	Stosujemy u dzieci od pierwszego roku życia. Pokazujemy dziecku ruchy i wykonujemy je na dziecku, dotykając palców, szyi, pleców wypowiadając wierszyki czy wyliczanki.	Pokazywanie dzieciom na palcach różnego rodzaju wyliczanek i wierszyków, np. Sroczka kaszkę ważyła, Idzie raczek, Tu paluszek, Kosi, kosi łapci, Mały pajaczek, itp.
Teatryki i pantomima	Jest to doskonały sposób na rozwijanie umiejętności niewerbalnej komunikacji oraz świadomości ciała.	Odgrywanie ról przez opiekunów (improvizacja). Odgrywanie krótkich spektakli/scenek przez opiekunów.

		Można wykorzystywać małe formy teatralne bez dialogów, z wykorzystaniem światła i cienia oraz dźwięków i muzyki. Można zaangażować rodziców do współpracy.
Metoda polisensorycznego oddziaływania na jednostkę	Stymulacja polisensoryczna to poznawanie świata wszystkimi zmysłami – wzrokiem, słuchem, smakiem, węchem, dotykiem.	To metoda wielozmysłowa oddziałująca na dotyk, wzrok, słuch, węch i smak. Zadaniem tej metody jest pobudzenie zmysłów z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych zaczerpniętych z przyrody.
Bajki, baśnie, elementy bajkoterapii	Bajki adresowane są dla wszystkich dzieci. Bajki terapeutyczne są stworzone dla dzieci, które mają w sobie pewne lęki lub dla dzieci, u których próbujemy zminimalizować pewne zachowania.	Adekwatnie do zainteresowań dzieci, trudności panujących w grupie. Czytając bajkę w grupie małych dzieci należy wybrać literaturę adekwatną do wieku. Należy pokazywać obrazki, używać onomatopei, modulować ton głosu.
Elementy muzykoterapii	To świadome wykorzystanie dźwięków, rytmu i melodii w celu wspierania wszechstronnego rozwoju dzieci. Poprzez kontakt z muzyką dzieci rozwijają umiejętności komunikacyjne, emocjonalne, społeczne, ruchowe i sensoryczne.	Wykonywanie przez dzieci ruchów naśladowujących rytm opiekuna: np. klaskanie w dłonie, tupanie stopami lub machanie rączkami w rytm muzyki. Takie zabawy rozwijają koordynację i poczucie rytmu. Naśladowanie odgłosów zwierząt: opiekunowie śpiewają proste piosenki, które zawierają dźwięki zwierząt (np. mu-mu, miau-miau, hau-hau), a następnie zachęcają dzieci do naśladowania dźwięków zwierząt. Tego rodzaju ćwiczenia rozwijają umiejętności werbalne i poznawcze.

		<p>Zabawy w tworzenie muzyki: dziecko wybiera instrumenty do różnych części utworu (np. kiedy grają, kiedy mają przerwę). W ten sposób rozwija się poczucie struktury w muzyce i współpracy.</p> <p>Taniec do muzyki: chodzi o proste tańce, w których dzieci swobodnie poruszają się w rytm muzyki, krążą, podskakują lub machają rączkami.</p> <p>Zabawy w grupie z muzyką: dzieci tańczą w kręgu, trzymając się za ręce, a kiedy muzyka cichnie, siadają na ziemi. To rozwija umiejętność współpracy, poczucie rytmu oraz kontrolowanie ciała.</p>
Elementy edukacji sensorycznej	Celem metody jest stymulacja centralnego układu nerwowego przez pobudzenie receptorów zmysłowych. Metoda ta ma dostarczyć aparatowi sensorycznemu odpowiednią ilość i jakość bodźców.	<p>Dotykanie różnych tekstur: opiekunowie mogą wykorzystać do tego materiały o różnej fakturze (np. miękkie, gładkie, szorstkie, twarde tkaniny, piłki sensoryczne, gąbki).</p> <p>Zabawy węchowe: opiekunowie używają różnych pachnących przedmiotów (np. kwiatów, owoców, przypraw) i pozwalają dziecku na wąchanie tych zapachów. Dzięki temu rozwija się zmysł węchu oraz umiejętność rozpoznawania zapachów.</p> <p>Zabawy z dźwiękami: dzieci korzystają z prostych instrumentów (bębenki, grzechotki, tamburyny) lub codziennych przedmiotów (np. plastikowych kubków) do tworzenia różnych dźwięków.</p>

		<p>Zabawy z piaskiem i wodą: zabawa w piasku z różnymi akcesoriami (foremkami, łopatkami) pozwala dziecku na odkrywanie faktur i tekstur, co rozwija wrażliwość dotykową i kreatywność.</p> <p>Zabawy dotykowe: poszukiwanie skarbów w różnych materiałach, np. dziecko może poszukiwać przedmiotów ukrytych w różnych materiałach (np. ziarnach, kulkach piankowych, ryżu), co rozwija zmysł dotyku, koncentrację i cierpliwość.</p> <p>Zabawy w rozpoznawanie dźwięków: zgadywanki dźwiękowe: dzieci słuchają różnych dźwięków i próbują odgadnąć, skąd pochodzą (np. dźwięk klaksonu, śpiew ptaków, dźwięk deszczu). Taka zabawa rozwija zdolności słuchowe i poznawcze.</p>
Elementy pozytywnej dyscypliny	<p>Pozytywna dyscyplina to podejście wychowawcze oparte na szacunku, empatii i zrozumieniu dla dzieci. Celem jest: modelowanie zachowań dzieci, uczenie dzieci zasad panujących w grupie oraz minimalizacja konfliktów rówieśniczych.</p>	<p>Stosujemy adekwatnie do wieku. Zadajemy pytania. Dajemy wybór dziecku. Wspólne zabawy. Pozytywna dyscyplina to podejście wychowawcze polegające na dawaniu dzieciom wskazówek dotyczących ich zachowania językiem pozytywnym. Nie polega ono na stosowaniu kar i surowych zakazów i nakazów, lecz na budowaniu zdrowych relacji, wspieraniu rozwoju dziecka i uczeniu go odpowiedzialności. Opiekun komunikuje dzieciom pożądane zachowania, zamiast używać zakazów. Przykład: opiekun mówi „nóżki trzymamy na podłodze” zamiast powiedzieć „nie kładziemy nóg na stole”.</p>

<p>Elementy metody ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne</p>	<p>To system ćwiczeń ruchowych opartych na naturalnej aktywności dziecka. Głównym celem jej stosowania w żłobku jest wspieranie harmonijnego rozwoju psychoruchowego dzieci poprzez ruch, kontakt z opiekunem oraz budowanie relacji z innymi dziećmi.</p>	<p>Podnoszenie i kołysanie: dziecko, trzymane w ramionach opiekuna, może być delikatnie kołysane w różne strony. To wzmacnia poczucie bezpieczeństwa i zaufania, a także rozwija równowagę i orientację w przestrzeni.</p> <p>Naśladowanie prostych ruchów: dziecko może naśladować ruchy dorosłego, np. podnoszenie rąk do góry, machanie rączkami, co rozwija koordynację ruchową i poczucie związku ciała z przestrzenią.</p> <p>Chodzenie i bieganie: chodzenie w różnych kierunkach – do przodu, do tyłu.</p> <p>Skakanie: dziecko może skakać w różnych kierunkach, próbując doskoczyć/wskoczyć do określonego miejsca, np. na kolorową matę lub na kółka. To ćwiczenie rozwija równowagę i orientację przestrzenną.</p> <p>Zabawy w koordynację ruchową: dziecko chodzi, wykonując określone zadania, np. dotykanie przedmiotów w przestrzeni, zbliżanie się do różnych punktów w sali.</p> <p>Wspólne poruszanie się: dzieci wykonują ruchy w grupie, np. przesuwiają się do przodu, do tyłu, w lewo i prawo w rytm piosenki. To rozwija poczucie współpracy.</p> <p>Balansowanie na prostych przeszkodach.</p>
---	--	---

<p>Elementy metody dobrego startu wg Marty Bogdanowicz</p>	<p>Celem metody jest Rozwijanie funkcji językowych, funkcji spostrzeżeniowych: wzrokowych, słuchowych, dotykowych, kinestetycznych (czucie ruchu) i motorycznych oraz współdziałanie między tymi funkcjami, czyli integracji percepcyjno-motorycznej (cyt. za Bogdanowicz Marta, 1985, 1990, 1997 –prace autorskie dotyczące Metody Dobrego Startu).</p>	<p>Element słuchowy - piosenki, wierszyki, proste rymowanki. Element wzrokowy - łatwe wzory, znaki graficzne. Element motoryczny - orientacja w schemacie ciała i przestrzeni, ćwiczenia językowe i ruchowe (ruchowo-słuchowe, ruchowo-muzyczne), np.: przywitanie dzieci Witaj, witaj, zabawa przy piosence Boogie-woogie, ruchy zharmonizowane z rytmem piosenki.</p>
<p>Elementy pedagogiki zabawy klanza</p>	<p>Metoda KLANZY oparta na różnego rodzaju zabawach i grach m.in. celem integracji grupy rówieśniczej. Gry i zabawy zapewniają dobrowolność uczestnictwa, wykluczają rywalizację.</p>	<p>Zabawy z różnymi materiałami o różnych teksturach i kształtach: Zabawy z piaskiem, wodą, materiałami o różnych fakturach: dzieci mogą dotykać i badać piasek, tkaniny (np. miękkie, szorstkie, gładkie) czy kawałki drewna. Otwarte pudełka z przedmiotami do wkładania i wyjmowania: dzieci mogą ćwiczyć chowanie i wyjmowanie przedmiotów z pudełek, co rozwija zdolności manipulacyjne i koordynację ręka-oko. Proste zabawy manipulacyjne z klockami: układanie wieży z klocków – dziecko może układać wieżę.</p>

III. Harmonogram dnia (Standard 1.1.3)

Harmonogram może ulec modyfikacjom w zależności od potrzeb dzieci i dynamiki grupy.

Harmonogram obejmujący stałe i zmienne elementy dnia:

Godzina	Rodzaj aktywności
6.30-8.20	Schodzenie się dzieci, powitanie, zabawy dowolne w kąciakach tematycznych.
8.20-8.30	Mycie rąk, przygotowanie do śniadania z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dzieci.
8.30-9.00	Śniadanie i czynności higieniczne.
9.00 - 9.45	Zajęcia dydaktyczno-wychowawcze, zabawy edukacyjne.
9.45-10.00	Mycie rąk, przygotowanie do drugiego śniadania z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dzieci.
10.00-10.15	Drugie śniadanie i czynności higieniczne.
10.15-11.15	Zabawy ruchowe, wyjście na świeże powietrze, zabawy na placu zabaw.
11.15-11.30	Mycie rąk, przygotowanie do obiadu z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dzieci.
11.30-12.00	Obiad i czynności higieniczne.
12.00-13.45	Odoczynek dostosowany do wieku i indywidualnych potrzeb dzieci (leżakowanie/drzemka, muzyka relaksacyjna).
13.45-14.00	Mycie rąk, przygotowanie do podwieczorku z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dzieci.
14.00-14.30	Podwieczorek, czynności higieniczne.
14.30-17.00	Czas odbioru dzieci przez rodziców, zabawy indywidualne i dowolne w kąciakach tematycznych, zakończenie dnia.

Harmonogram dnia obejmuje stałe oraz zmienne elementy, przy czym:

- Stałe elementy: przyjmowanie dzieci, podawanie posiłków, wychodzenie na zewnątrz np. na spacer, czynności higieniczno-pielęgnacyjne, odpoczynek o stałej porze oraz aktywności edukacyjne.
- Zmienne elementy: aktywności dostosowane do indywidualnych potrzeb, zainteresowań oraz tempa funkcjonowania dzieci, zajęcia spontaniczne, działania wynikające z aktualnego samopoczucia grupy.
- Harmonogram ma charakter elastyczny, a personel modyfikuje przebieg dnia w zależności od potrzeb rozwojowych dzieci, ich stanu emocjonalnego, poziomu zmęczenia oraz indywidualnych możliwości.
- Zmiany w harmonogramie są podejmowane z poszanowaniem rytmu dnia dzieci i mają na celu zapewnienie optymalnych warunków do odpoczynku, zabawy i rozwoju.
- Zmianę harmonogramu mogą spowodować warunki pogodowe. W przypadku zagrożenia zdrowia dzieci podczas wyjścia na świeże powietrze (ulewny deszcz, silny mróz, itp.) opiekunowie organizują zastępcze zajęcia w budynku żłobka.

Każdy element dnia jest organizowany tak, aby umożliwić indywidualną aktywność dziecka, jak i działania grupowe.

IV. Planowane aktywności w zakresie wspierania u dzieci poczucia przynależności i uważności na inne osoby (standard 6.1)

Poczucie przynależności do grupy	
Wskazówka metodyczna	Przykłady
Wprowadzanie rytuałów powitania i pożegnania	<ul style="list-style-type: none"> -Dziecko jest witane i żegnane przez znaną mu osobę. -Dajemy czas na pożegnanie z osobą przeprowadzającą dziecko, tyle, ile dziecko tego czasu potrzebuje. -Podczas podawania dziecka na ręce opiekuna, dziecko powinno być zwrócone twarzą do niego. -Opiekun witając się z dzieckiem jest na poziomie dziecka, utrzymuje kontakt wzrokowy, uśmiecha się i używa imienia dziecka, np.: Dzień dobry Stasiu, miło mi Cię widzieć. Zapraszam do naszej wspólnej zabawy! Czekaliśmy na Ciebie. Cieszę się, że jesteś. -Dziecko ma możliwość wniesienia do sali ważnego dla niego przedmiotu. Warto zwrócić uwagę czy przedmiot ten jest bezpieczny. Jeśli masz wątpliwości, wytłumacz dziecku, dlaczego ten przedmiot należy pozostawić w szatni, np.: Jest to bardzo mały samochód, może się szybko zgubić. -Przy odbiorze dziecka, indywidualnie pożegnaj dziecko dziękując mu i doceniając wspólnie spędzony czas, np.: Dziękuję Ci Helenko za dzisiejszy dzień. Jestem szczęśliwa, że byłaś dzisiaj z nami. Jestem dumna, że dzisiaj założyłaś samodzielnie buty, jak wychodziliśmy na spacer. Do zobaczenia jutro.
Budowanie rytuałów w grupie	<ul style="list-style-type: none"> -Śpiewanie piosenek lub mówienie wierszyków przed wybranymi czynnościami, np.: po śniadaniu wspólnie śpiewamy piosenkę powitalną ze wskazaniem imienia każdego obecnego dziecka. -Witanie dzieci w kręgu dzieci: Cześć Haniu, cieszymy się, że jesteś z nami! -Wykonywanie wspólnych czynności i aktywności, np.: wspólne mycie rąk, siadanie w kręgu, siadanie przy stole. -Nazwanie grupy i nadanie jej symbolu, np.: grupa czerwona, grupa Sówek, grupa Misie, grupa Odkrywców Świata. - Włączanie dzieci w proste obowiązki grupowe. Dzieci chętnie pomagają, widząc, że ich zadania są potrzebne i ważne, np.: Haniu możesz położyć łyżki na stole. Jasiu, a ty postaw miskę z warzywami. Odstawianie talerzy. Zmywanie stołu. -Wspólny czas na odpoczynek i związany z nim rytuał, np.: czytanie książki, słuchanie muzyki relaksacyjnej lub kołysanek.

<p>Wspólne świętowanie ważnych chwil</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Tworzenie rytuałów obchodzenia urodzin i powtarzanie zawsze tej samej czynności, gdy któreś dziecko ma urodziny, np.: tworzymy koło i mówimy Janek ma dziś święto, bo ma urodziny, dlatego zaśpiewamy mu piosenkę. -Śpiewanie Sto lat! w dniu urodzin dziecka. -Możliwość celebrowania różnorodnych świąt z uwzględnieniem w szczególności świąt obchodzonych w rodzinach dzieci uczęszczających do danej grupy, zachowując uważność na różnice kulturowe. Wszystkie takie wydarzenia powinny zostać skonsultowane z rodzicami, najlepiej podczas pierwszego spotkania. -Zapraszanie rodziców dzieci pochodzących z innych kultur do współpracy przy organizowaniu wspólnego świętowania. Zachęcanie ich, aby podzielili się z grupą swoimi doświadczeniami celebracji. Wzbogaca to doświadczenia dzieci. - Obchodzenie dnia babci, dziadka, mamy, taty, dnia rodziny, to doskonała okazja do wspólnego świętowania z bliskimi dziecka. Trzeba pamiętać, aby wcześniej rozeznac się w sytuacji rodzinnej dzieci, tak, aby nie stworzyć trudnej sytuacji dla dziecka lub członka rodziny. -Proponowanie wspólnych zabaw, śpiewanie piosenek oraz tworzenie prac plastycznych np. malowanie na dużych arkuszach papieru. Takie działania wzmacniają więzi, dają dzieciom radość z bycia razem i uczą współpracy w grupie, np.: wspólne tworzenie laurki dla dziecka obchodzącego urodziny. -Proponowanie dziecku/dzieciom alternatywnych pomysłów i szanowanie odmowy w przygotowywaniu prezentów dla bliskich. To ma być praca dziecka, a nie opiekuna. -Tworzenie z dziećmi dekoracji świątecznych, np.: bombek, które dzieci same ozdabiają; ozdoby wieszane są wspólnie z dziećmi na choince. -Śpiewanie piosenek pasujących do okazji, np.: piosenki świąteczne, piosenki o rodzicach, piosenki o dziadkach.
--	--

<p>Organizowanie przestrzeni umożliwiające kontakt dziecka z innymi dziećmi</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Sala podzielona na strefy, w taki sposób, by dzieci widziały siebie nawzajem. -Materiały przeznaczone dla dzieci są dla nich dostępne. Meble są niskie, zabawki w zasięgu rąk dziecka. Posegregowane zabawki i pomoce edukacyjne -Włączanie dzieci w dekorowanie sali. -Angażowanie dzieci do zbierania w ogrodzie szyszek, patyków, liści i tworzenie wraz z dziećmi ścieżki sensorycznej, po której będą mogły chodzić. - Organizacja przestrzeni sprzyjającej wspólnej zabawie i współpracy, np.: organizowanie stref w taki sposób, by dzieci mogły z łatwością się przemieszczać i wybierać, w której z nich chcą się bawić. -Tworzenie sprzyjających warunków do tego, aby dzieci mogły pracować i bawić się razem, np.: układać puzzle, budować z klocków, bawić się w dom, sklep, fryzjera.
<p>Opiekun wspiera dziecko w budowaniu kontaktu z rówieśnikami</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Uważna obserwacja wszelkich sygnałów wysyłanych przez dziecko i odpowiadanie na nie. - Stwarzanie możliwości naśladowania innych dzieci w różnych aktywnościach i czynnościach. - Opiekun stara się nie używać sformułowań oceniających, np.: ładnie/ brzydko - Proponowanie różnych rozwiązań sytuacji, np. podaj inną zabawkę, mówiąc: <i>“Haniu możesz teraz pobawić się inną zabawką, a potem zamienicie się z Jankiem”</i> (należy upewnić się czy Jaś będzie gotowy na oddanie zabawki) -Uwrażliwianie dziecka na sygnały od innych dzieci, np.: <i>Popatrz ciągniesz Janka za kaptur. Janka to boli.</i> -Zachęcanie do wspólnych zabaw np. w <i>a kuku</i> albo turlanie piłki do drugiego dziecka. -Pomaganie w nawiązywaniu kontaktu z innymi dziećmi, np.: <i>Zobacz, Hania też ma misia, może pokażesz swojego?</i>

V – Zapewnienie dzieciom warunków do poznawania i doświadczania otaczającego świata (Standard 7)

Zapewnienie dzieciom warunków do poznawania i doświadczania otaczającego świata	
Wskazówka metodyczna	Przykłady aktywności
Organizowanie przestrzeni u możliwiającej poznawanie i doświadczanie otaczającego świata	<ul style="list-style-type: none"> - Dbanie o bezpieczną przestrzeń, w której dziecko może swobodnie się poruszać. - Sale są podzielone tak, by dziecko miało możliwość wybrać, z kim ma ochotę wejść w relację. - Zabawki znajdują się w dostępnych dla dziecka miejscach, np.: na półkach, do których dziecko dosięga lub pudełkach, które są w dostępnych miejscach. - Przestrzeń zewnętrzna jest tak zorganizowana, aby dziecko mogło korzystać z niej we wszystkich porach roku.. - Organizowanie stref tematycznych: czytelniczy, sklepowy, plastyczny, odpoczynku, majsterkowania. - Urozmaicanie stref tematycznych, dodawanie zabawek, proponowanie ich innych/nowych zastosowań. - Dostępne są materiały naturalne (np.: kasztany, szyszki, liście, kasza, ryż,) oraz codziennego użytku.
Opiekun wspiera dziecko w poznawaniu i doświadczaniu otaczającego świata	<ul style="list-style-type: none"> - Dostosowanie tematyki organizowanych zabaw do wieku, możliwości i zainteresowań dziecka. - Zabawy trwają tyle czasu, ile dziecko jest nimi zainteresowane. - Proponowanie aktywności sprzyjających rozwojowi myślenia np.: zabawy konstrukcyjne, opowiadanie/czytanie książeczek, zabawy twórcze z użyciem rozmaitych materiałów i mas, zabawy w nawlekaniu, mieszczanie, segregowanie, układanki itd. - Pytanie dziecka, czym się interesuje czy ma ochotę dołączyć do zabawy, szanowanie decyzji dziecka, jeśli chce tylko obserwować zabawę. - Proponowanie dziecku zabaw ruchowych, stymulujących motorykę małą i dużą np.: wspinanie, skakanie, rzucanie, dmuchanie baniek, wózki, hulajnogi, jeździki, chusta “Klanza”, raczkowanie i kucanie, pchanie i popychanie zabawek i inne.

	<ul style="list-style-type: none">- Zabawy trwają tyle czasu, ile dziecko jest nimi zainteresowane.- Proponowanie aktywności sprzyjających rozwojowi myślenia np.: zabawy konstrukcyjne, opowiadanie/czytanie książeczek, zabawy twórcze z użyciem rozmaitych materiałów i mas, zabawy w nawlekanie, mieszczanie, segregowanie, układanki itd.- Pytanie dziecka, czym się interesuje czy ma ochotę dołączyć do zabawy, szanowanie decyzji dziecka, jeśli chce tylko obserwować zabawę.- Proponowanie dziecku zabaw ruchowych, stymulujących motorykę małą i dużą np.: wspinanie, skakanie, rzucanie, dmuchanie baniek, wózki, hulajnogi, jeździki, chusta “Klanza”, raczkowanie i kucanie, pchanie i popychanie zabawek i inne.- Pobudzanie ciekawości dziecka przez zadawanie pytań i szukanie wspólnie odpowiedzi, np.: <i>Z czego jest śnieg/lód? Czy małpy można spotkać na spacerze w parku?</i>- Umożliwianie dziecku manipulacji przedmiotami, dotykania ich, gniecenia, wydawania nimi dźwięków.
--	---

Proponowane aktywności	
Cel aktywności	Aktywność
Myślenie przyczynowo skutkowe	<ul style="list-style-type: none"> - Pokazywanie dziecku książki z pojedynczymi obrazkami, opowiadanie, co jest na obrazku, czytanie krótkich tekstów. - Słuchanie z dzieckiem krótkich opowiadań, wierszyków i inscenizacji czytanych tekstów. - Rozmowa z dzieckiem o sytuacjach zawartych w książce. - Opisywanie dziecku, co je otacza, również czynności, które wykonujesz, szczególnie dotyczące dziecka. - Zadawanie dziecku pytań otwartych dotyczących wykonywanych czynności, np.: <i>Co będziemy teraz robić? Myjemy ręce.</i> - Rozmawianie z dzieckiem o tym, co je otacza, rozmawianie o zmianach, o tym co się dzieje i co się wydarzyło lub wydarzy.
Umiejętność obserwacji i doświadczanie otaczającego świata	<ul style="list-style-type: none"> - Pozwalanie dziecku na decydowanie o jego własnych planach. - Opisywanie dziecku otaczający je świat, opowiadanie o nim i obserwowanych zjawiskach przyrody, rozmowa o tym, co się dzieje wokół. Zabawy piaskiem kinetycznymi lub ogrodowym w piaskownicy przy sprzyjających warunkach pogodowych, przesypywanie piasku, przelewanie wody, budowle z piasku.
Używanie określeń dla cech przedmiotów	<ul style="list-style-type: none"> - Odwołujemy się do pamięci dziecka, jakie cechy przedmiotów poznało i zapamiętało. - Przedstawiamy dziecku przeciwstawne cechy przedmiotów. - Zabawy w gromadzenie pod magiczną chustą/czarodziejskim workiem przedmiotów o różnych kształtach, rozmiarach i zadawanie pytania <i>Co to jest?</i> - Zabawy rozwijające funkcję pamięci – odwoływanie się do tego, co dziecko zapamiętało z treści krótkiego opowiadania, zadawanie prostych pytań, zapamiętywanie imion rówieśników, wskazywanie na konkretne dziecko. - Zabawy rozwijające spostrzegawczość poprzez klasyfikację odnajdywania wspólnych cech np.: dwóch przedmiotów: dwa klocki, dwie piłki, dwa samochody, dwie lalki.

<p>Używanie określeń przestrzennych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nauczanie i utrwalanie określeń przestrzennych poprzez zabawę (np. na, pod, nad, obok, w, z, przed). Układanie przedmiotów według poleceń np. „Połóż misia na krześle”, „Schowaj klocek pod stołem”. - Zabawy ruchowe z wykorzystaniem przestrzeni (wchodzenie, wychodzenie, przechodzenie przez, stawanie obok kogoś, za kimś) - Opisywanie położenie przedmiotów i osób w najbliższym otoczeniu dziecka. - Wspólnie oglądanie książeczek i nazywanie relacji przestrzennych na ilustracjach. - Zadawanie dziecku prostych pytań: „Gdzie jest piłka?”, „Co jest pod krzeselkiem?”, „Kto stoi obok Krzysia?” - Wskazywanie położenia części ciała w przestrzeni: „ręce do góry”, „piłka za plecami”, „klocek przed tobą”. - Zabawy z chustą animacyjną utrwalając pojęcia: pod, nad, w środku, obok. - Ćwiczenie przy piosenkach i rymowankach ruchowych z użyciem kierunków i położeń. - Układanie prostych historyjek obrazkowych pokazujących zmianę położenia przedmiotów.
---	---

VI – Tworzenie dzieciom środowiska sprzyjającego mówieniu, słuchaniu i porozumiewaniu się (Standard 8)

Mówienie do dzieci	
Wskazówka metodyczna	Przykłady aktywności
Mówienie powoli i wyraźnie w sposób dostosowany do etapu rozwoju dziecka	<ul style="list-style-type: none"> - Używanie krótkich prostych zdań, np.: <i>To jest piłka.</i> - Unikanie zdrobnień oraz mowy infantylnej w komunikacji z dziećmi, np. nie mów: <i>W miseczce jest kaszunia, mniam mniam, jaka pyszniutka! Otwieramy buzialka, am am.</i> Poprawny komunikat to: <i>W misce jest kasza. Jest ciepła i wygląda smacznie. Chcesz spróbować?</i> - Dbanie o prawidłową pozycję w kontakcie z dzieckiem- należy zniżyć się do poziomu dziecka, przykucnąć. Należy unikać mówienia do dziecka z odległości.
Czekanie na odpowiedź dziecka (werbalną lub niewerbalną) zanim przejdzie się do następnych pytań lub komentarzy	<ul style="list-style-type: none"> - Unikanie przerywania dziecku, pozwalanie mu na dokończenie jego własnej wypowiedzi. - Powtarzanie - należy powtórzyć pytanie, jeśli jest taka potrzeba, należy unikać pośpieszania dziecka. - Utrzymywanie kontaktu wzrokowego- okazanie dziecku, że jesteś cierpliwy i słuchasz.
Pogłębianie rozmowy w sposób, który dłużej przyciąga uwagę dzieci na danym temacie	Dla mniejszego dziecka łatwiejsze będą pytania typu zamkniętego, ponieważ może odpowiedzieć gestem, spojrzeniem, wskazaniem palcem lub pojedynczym słowem, np.: <i>Czy to jest miś?</i> , nawet jeśli dziecko nam nie odpowie, to pokazanie misia także wspiera rozwój komunikacji.

Aktywne słuchanie dzieci	
Stosowanie różnorodnych form wypowiedzi (parafrazy, pytania, zdania twierdzące, wykrzyknikowe itd.)	<ul style="list-style-type: none"> - Powtarzanie słów dziecka własnymi słowami, aby pokazać, że rozumiemy i utrwalamy jego wypowiedź. - Stosowanie zarówno pytań zamkniętych, jak i otwartych. Zaczynij od pytań zamkniętych u mniejszych dzieci. Stosuj zdania wyrażające emocje i ekscytację, aby przyciągnąć uwagę dziecka: „<i>Ale ten pies jest ogromny!</i>” - Stosowanie wykrzyknienia przy pozytywnych wzmocnieniach: „<i>Bardzo się napracowałeś!</i>”
Odpowiadanie na próby komunikacji dziecka, wypowiedzi oraz ich rozwijanie	<ul style="list-style-type: none"> - Reagowanie na każdą próbę komunikacyjną podejmowaną przez dziecko. - Potwierdzanie dziecku, że to co mówi zostało odebrane przez słuchacza. - Interpretowanie dźwięków, czynności, gestów za pomocą prostego języka. - Ubieranie w słowa tego, co chce powiedzieć dziecko – dostosowanie komunikatu do możliwości dziecka.
Okazywanie zrozumienia dla emocji dziecka i ich nazywanie	<ul style="list-style-type: none"> - Stwarzanie w rozmowie z dzieckiem bezpiecznej przestrzeni, w której dziecko będzie mogło swobodnie okazać swoje emocje. - Nazywanie emocji własnych, które dziecko obserwuje (mówienie na głos, tego co nas ucieszyło, zaskoczyło czy zasmuciło). - Rozmawianie z dziećmi o emocjach przeżywanych każdego dnia, w różnych sytuacjach.
Wzbogacanie słownictwa dzieci	
Objaśnianie dzieciom znaczenia nowych słów przy wykorzystaniu gestów i mimiki	<ul style="list-style-type: none"> - Używanie naturalnych gestów, które ilustrują znaczenie słowa, np. pokazanie słowa „duży” poprzez gest rozłożenia rąk). - Stosowanie wyrazistej mimiki, aby wzmocnić przekaz słowny.

Częste powtarzanie słów i zwrotów	<ul style="list-style-type: none"> - Wprowadzanie nowych słów w naturalnych, codziennych sytuacjach. - Wielokrotne używanie słowa w różnych kontekstach, aby dziecko łatwiej zapamiętało znaczenie. - Tworzenie sytuacji sprzyjających poznawaniu nowych słów.
Zachęcanie dzieci do naśladowania dźwięków	<ul style="list-style-type: none"> - Naśladowanie dźwięków zwierząt podczas zabawy (np. „muu”, „hau”, „miau”). - Wykorzystywanie zabawek dźwiękowych (autka, instrumenty, pluszaki wydające odgłosy). - Wspólne słuchanie krótkich nagrań z odgłosami i powtarzanie ich. - Śpiewanie prostych piosenek z powtarzalnymi dźwiękonaśladowczymi elementami.
Cel aktywności	Aktywność
Rozmowy z dziećmi	<ul style="list-style-type: none"> - Angażowanie dziecka w działania schematyczne, powtarzanie możliwości do interakcji bazując na atrakcyjnych dla dziecka aktywnościach. - Podejmowanie kontaktu z dzieckiem podczas codziennych aktywności. Posługiwanie się językiem dostosowanym do wieku i poziomu rozwoju językowego dziecka.
Komunikowanie się dzieci ze sobą oraz personelem	<ul style="list-style-type: none"> - Obserwacja zachowań komunikacyjnych dziecka w grupie rówieśniczej. - Reagowanie na wszelkie próby nawiązywania relacji rówieśniczych. Modelowanie komunikatów dziecka, wskazywanie adekwatnych reakcji werbalnych
Aktywny udział dzieci we wspólnym czytaniu, słuchaniu tekstów, utworów, książek	<ul style="list-style-type: none"> - Wykorzystanie prostych materiałów dostosowanych do wieku dziecka: karty obrazkowe, książeczki z dużymi obrazkami, książeczki z powtarzalnymi frazami, książeczki z otwieranymi okienkami. - Zaangażowanie dziecka w wybór książki do wspólnego czytania zgodnie z jego preferencją, a także zaangażowanie w aktywności typu przewracanie stron. <p>Wskazywanie obrazków podczas czytania.</p>

VII – Kształtowanie otoczenia umożliwiającego rozwój sprawności fizycznej dzieci oraz angażowanie zmysłów (Standard 9)

Duża motoryka	
Zmysł przedsionkowy - kontrola równowagi i orientacja w przestrzeni	Zachęcanie dzieci do: <ul style="list-style-type: none"> - ruchów głową, - obrotów względem osi ciała, - skakania, - bujania, - huśtania.
Propriocepcja – czucie głębokie oraz schemat własnego ciała	Stymulowanie dzieci w sferze dotyku. Można wykonywać następujące ćwiczenia: - noszenie przedmiotów o różnej wielkości i wadze, <ul style="list-style-type: none"> - mocne przytulanie, - bieganie.
Koordinacja wzrokowo-ruchowa w dużej motoryce odgrywa ważną rolę w orientacji w przestrzeni i koordynacji ruchowej.	Wykonywanie z dziećmi takich aktywności jak: <ul style="list-style-type: none"> - gra w piłkę (kopanie, turlanie, rzucanie, łapanie, odbijanie), - różnego rodzaju tory przeszkód: chodzenie po różnych strukturach, ścieżki sensoryczne, masaże różnymi fakturami, -taniec do muzyki: klaskanie w rytm muzyki, tupanie.

Mała motoryka	
Dotyk (faktura, temperatura, kształt i wielkość przedmiotów, nacisk i siła chwytu) – gdy dziecko ma trudności w dotykaniu różnych rzeczy, nie lubi się brudzić.	Lepienie z plasteliny, zabawy w wodzie i piasku, malowanie palcami.
Chwyt pęsetkowy – codzienne ćwiczenia zwiększają rozwój w tym aspekcie.	<ul style="list-style-type: none"> - Rysowanie kredkami. - Trzymanie sztućców. - Zapinanie guzików.
Manipulacja przedmiotami pomaga dzieciom w codziennym funkcjonowaniu.	Zabawy sorterami, zabawa puzzlami, klockami.
Wzrok (oko-ręka) w małej motoryce jest skorelowany z problemami z precyzją ruchów.	Rysowanie, pisanie, nawlekanie koralików.
Słuch jest ważny w rozwoju rytmiki ruchowej	Używanie instrumentów muzycznych, uczenie krótkich wierszyków czy tekstów piosenek, piosenki z gestem.
Cel aktywności	Aktywność

<p>Wspieranie rozwoju motoryki małej i angażowanie zmysłów, ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Przekładanie przedmiotów pęsetą – chwytanie i przekładanie np.: pomponów pęsetą lub szczypcami. - Zabawa-ćwiczenie w zapinanie i rozpinanie – guzików, zamków błyskawicznych i rzepów. - Zabawa w przesypywanie/przelewanie – przekładanie kaszy, makaronu lub fasoli z jednego pojemnika do drugiego, przelewanie wody kubeczkami. - Zabawa „łap i puść” – podawanie dziecku lekkich przedmiotów i zachęcanie do puszczenia ich.
<p>Wspieranie czucia głębokiego oraz kształtowanie schematu własnego ciała</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zabawa „łap i puść” – podawanie dziecku lekkich przedmiotów i zachęcanie do puszczenia ich. - Zabawa w tunel – przechodzenie przez tunel, w tym ułożony z koca.
<p>Aktywności w zakresie dużej motoryki i angażowanie zmysłów ze szczególnym uwzględnieniem zabaw na świeżym powietrzu,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dotykanie różnych faktur – zabawy sensoryczne z tkaninami, gąbkami, papierem, itp. - Tworzenie z dziećmi od podstaw ścieżki sensorycznej (szyszki, kamienie, patyki, kora, liście) i chodzenie po niej. - Chodzenie po naturalnej ścieżce sensorycznej (szyszki, kamienie, patyki, kora, liście). - Turlanie się po macie – zachęcanie dziecka do obracania się i pełzania. - Bieganie z przeszkodami – omijanie pachołków lub poduszek. - Skoki do przodu – zachęcanie do skakania z dwóch nóg. - Zabawa w tunel – przechodzenie przez tunel, w tym przygotowany z koca. - Tańce z muzyką – dzieci swobodnie poruszają się w rytm muzyki. - Noszenie i przekładanie przedmiotów – przenoszenie lekkich zabawek z miejsca na miejsce. - Zabawa „Góra – dół” – dzieci naśladują dorosłego, unosząc ręce i kucając.

VIII – Zapewnienie dzieciom warunków do twórczej ekspresji i kontaktu z różnymi wytworami kultury i sztuki (Standard nr 10)

Działania twórcze	
Dawanie dziecku swobody do twórczej ekspresji	<ul style="list-style-type: none"> - Dostarczanie dzieciom materiałów, które są dla nich stale dostępne w ciągu dnia. - Docenianie wkładu, wysiłku, który dziecko włożyło w swoją pracę. - Bawienie się z dziećmi w zabawy zaproponowane przez nie same. - Zadawanie pytań otwartych w rozmowach z dziećmi o ich pomysłach.
Współorganizowanie przestrzeni zewnętrznej razem z dziećmi, która wspomaga ich twórczą ekspresję przez kontakt z naturą	<ul style="list-style-type: none"> - Zachęcanie dzieci do współtworzenia w projektowaniu przestrzeni, ponieważ wzmacnia to ich zaangażowanie i poczucie sprawczości. - Uprawianie z dziećmi ziół, warzyw i owoców w donicach, drewnianych skrzyniach, będącymi grządkami, szklarniach czy bezpośrednio w ziemi.
Tworzenie doświadczeń wspierających ekspresję plastyczną	<ul style="list-style-type: none"> - Dziecko ma swobodny dostęp do materiałów plastycznych w ciągu dnia, m.in.: kredek, flamastrów, kartek. - Organizacja działań plastycznych wpływa na atmosferę i pracę twórczą dziecka - Opiekun nie udostępnia dzieciom gotowych szablonów (kolorowanek, kart pracy, itp.). - Opiekun unika zadań wymagających precyzji od dziecka. Proponuje aktywności skupiające się na swobodnej ekspresji.
Tworzenie dzieciom możliwości do udziału w zabawach rozwijających ich wrażliwość muzyczną	<ul style="list-style-type: none"> - Muzyka przyczynia się do kształtowania pamięci dziecka, jego zdolności poznawczych i komunikacyjnych oraz koordynacji ruchowej, wzbogaca słownictwo, wzmacnia aparat głosowy i układ oddechowy, harmonizuje napięcie mięśniowe. - Muzyka wspiera też rozwój emocjonalno-społeczny dzieci, m.in.: pełniąc funkcję relaksacyjną, czy zapobiegając poczuciu samotności. Wspólne słuchanie muzyki, śpiewanie piosenek, czy mówienie wierszyków wspiera nawiązywanie relacji społecznych.

Dostęp do wytworów kultury	
Udostępnienie dzieciom literatury	<ul style="list-style-type: none"> - Ważne jest codziennie czytanie utworów literackich – wiersze, bajki, baśnie. - Rozwijanie wyobraźni poprzez kontakt z literaturą, umożliwiając dzieciom wyrażenie własnych myśli i emocji.
Udostępnianie dzieciom obcowania z wytworami sztuki znanych artystów	<ul style="list-style-type: none"> - Podczas prac plastycznych opiekun inspirowuje dzieci obrazami innych artystów pokazując im papierowe kopie z albumów/wydruki i pozwalając się nimi bawić/ wykonywać przez dzieci na nich własne prace. - Słuchanie z dziećmi muzyki klasycznej cenionych artystów i używanie jej proponując różne aktywności, np.: zabawy ruchowe.
Stwarzanie możliwości doświadczeń dzieci związanych ze sztuką teatralną	<ul style="list-style-type: none"> - Obcowanie ze sztuką teatralną rozwija ekspresję werbalną i niewerbalną. - Teatr jest dla dzieci rzeczywistością wyjątkową. Pozwala na kontakt z żywym słowem, dzięki czemu lepiej rozwija się mowa dziecka, wzbogaca słownictwo. Pomaga w rozwijaniu zainteresowań czytaniem, sztuką i muzyką.
Wyrażanie twórczej ekspresji w różnych formach	<ul style="list-style-type: none"> - Przyroda – spacer, obserwacja przyrody w ogródku żłobkowym, proste eksperymenty z wodą, ziemią, roślinami, odgłosy przyrody, węch. - Zabawy ruchowe i taneczne: wspólne tańce, zabawy z chustami, swobodny taniec do muzyki, to doskonała forma wyrażania siebie przez ruch, aktywne słuchanie muzyki. - Teatrzyk i zabawy z pacynkami: dzieci mogą uczestniczyć w zabawach, w których odgrywają różne role. Może to być zabawa w teatrzyk z pacynkami lub prosta forma odgrywania ról. Dzieci mogą tworzyć własne historie, opowiadania, bajki. Nawet jeśli są to tylko pojedyncze słowa lub obrazy, jest to sposób na wyrażanie swoich myśli i emocji. - Słuchanie muzyki i jej odtwarzanie: muzyka to odgłosy przyrody, szemrzące strumyki, szum drzew, śpiew ptaków, koncert spadających kropli deszczu brzęczących o szybę i parapety, odgłosy ulicy.

<p>Wyrażanie twórczej ekspresji przez umożliwienie dzieciom wykorzystywania różnorodnych materiałów</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Materiały plastyczne, do których dzieci mają swobodny dostęp, m.in.: kartki białe i kolorowe, farby, kredki, mazaki, pisaki, flamastry, plastelina, pompony, itp. - Używanie różnych mas, np.: glina, masa solna, piasek kinetyczny, plastelina, slime. - Instrumenty: dzwoneczki, grzechotki, dzwonki chromatyczne, trójkąt, bębenki. - Kukiełki, pacynki, pluszaki, lalki.
<p>Poznawanie różnych wytworów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Oglądanie obrazów, plakatów dzieł sztuki. - Słuchanie muzyki klasycznej, ludowej. - Słuchanie piosenek dziecięcych z różnych stron świata (w różnych językach).

IX. Formy pracy

1. Praca indywidualna dostosowana do potrzeb i tempa rozwoju dziecka:

- Nauka samodzielnego jedzenia.
- Układanie klocków.
- Ćwiczenia manipulacyjne.

2. Praca w małych grupach:

- Wspólne układanie klocków.
- Zabawy tematyczne, np. „W dom”, „w sklep”.
- Gry i układanki.

3. Praca z całą grupą:

- Wspólne śpiewanie piosenek.
- Zabawy ruchowe w kole.
- Słuchanie bajek.

4. Zabawa swobodna:

Dziecko samo wybiera czym i jak chce się bawić.

- Zabawa lalkami, samochodami, klockami według własnego pomysłu dziecka.

5. Zabawa kierowana organizowana przez opiekuna:

- Zabawy sensoryczne (piasek, woda, masa plastyczna).
- Zabawy ruchowe z instrukcją.
- Zabawy dydaktyczne (np. dopasowywanie kolorów).
- Zabawy manipulacyjne (sortowanie, wyjmowanie).

6. Zajęcia opiekuńczo-pielęgnacyjne:

- Karmienie.
- Przewijanie.
- Czynności higieniczne (mycie rąk, nauka korzystania z nocnika).
- Uspianie.
- Wspieranie samodzielności w codziennych czynnościach.

7. Zajęcia rytmiczno-muzyczne

Pomagają rozwijać słuch, poczucie rytmu, koordynację

- Śpiewanie.
- Taniec.
- Zabawy przy muzyce.

8. Aktywność na świeżym powietrzu

Bardzo ważna dla zdrowia i rozwoju fizycznego

- Spacerowanie.

- Zabawy na placu zabaw.
- Obserwacja przyrody.

9. Dni świąteczne i okoliczności

- Udział w uroczystościach i dniach okolicznościowych dostosowanych do wieku dziecka.
- Zabawy muzyczno-ruchowe związane z tematyką świąt.
- Prace plastyczne (laurki, ozdoby).
- Spotkania i zabawy integracyjne w grupie.
- Wspólne dekorowanie sali i tworzenie świątecznej atmosfery.

X. Samodzielność

Wspieranie samodzielności jest kluczowym elementem codziennej pracy z dziećmi. Opiekunowie tworzą warunki, które sprzyjają podejmowaniu przez dzieci prostych decyzji, wykonywaniu czynności samoobsługowych oraz wyrażaniu własnych potrzeb. Każde dziecko rozwija się we własnym tempie i stopniowo nabywa nowe umiejętności. Rolą dorosłych jest przede wszystkim zachęcanie, wspieranie oraz wzmacnianie pozytywnych działań dziecka, a nie wyręczanie go.

Przykładowe działania wspierające samodzielność:

- umożliwianie dzieciom samodzielnego ubierania się i rozbierania,
- zachęcanie do samodzielnego jedzenia i picia,
- dawanie możliwości wyboru zabawki, miejsca lub formy aktywności,
- włączanie dzieci w proste obowiązki (np. sprzątanie po zabawie, nakrywanie do stołu),
- wspólne ustalanie zasad oraz omawianie konsekwencji działań („Najpierw sprzątam, potem wracamy do zabawy”),
- wzmacnianie prób podejmowanych przez dziecko poprzez pochwałę i akceptację,
- stosowanie wspierających komunikatów („Spróbuj sam”, „Wierzę, że sobie poradzisz”),
- zapewnianie dziecku czasu na wykonanie czynności w jego własnym tempie,
- powstrzymanie się od wyręczania dziecka, gdy podejmuje próbę samodzielnego działania.

Ewaluacja i samoocena:

Wspieranie samodzielności dzieci stanowi również ważny element oceny jakości pracy personelu. Opiekunowie regularnie dokonują samooceny, korzystając z przygotowanych arkuszy, które pomagają analizować ich działania, sposób reagowania na potrzeby dzieci oraz

poziom udzielanego wsparcia. Wyróżnia się:

1. Arkusz samooceny personelu w zakresie nawiązywania relacji z dziećmi stanowiący załącznik B do niniejszego Planu OWE.
2. Arkusz samooceny personelu w zakresie wspierania autonomii dziecka podczas czynności higienicznych stanowiący załącznik C do niniejszego Planu OWE.
3. Arkusz samooceny personelu w zakresie wspierania samodzielności dziecka podczas posiłków stanowiący załącznik D do niniejszego Planu OWE.

Wyżej wskazane samooceny dokonuje się co najmniej raz w roku i wnioski z niej dokumentuje. Wyniki tej refleksji są omawiane podczas spotkań zespołu i nadzorowane przez dyrektora oraz wykorzystywane do planowania dalszego doskonalenia pracy.

XI. Adaptacja

1. Cel adaptacji

Celem procesu adaptacyjnego jest zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa w nowym środowisku, łagodne przejście od opieki domowej do żłobkowej oraz budowanie relacji z opiekunem i grupą rówieśniczą. Proces adaptacji może być modyfikowany w zależności od potrzeb dziecka. Najważniejszym celem jest zapewnienie mu bezpieczeństwa, komfortu emocjonalnego oraz pozytywnych doświadczeń związanych z pobytem w żłobku.

2. Założenia ogólne

- Adaptacja ma charakter indywidualny i stopniowy.
- Proces przebiega w ścisłej współpracy z rodzicami/opiekunami.
- Dziecku, w miarę możliwości, towarzyszy ten sam opiekun przez cały okres adaptacji.
- Tempo adaptacji jest dostosowane do potrzeb i reakcji dziecka.

3. Etapy adaptacji

Etap I - spotkanie organizacyjne z rodzicami, zapoznanie rodziców z zasadami funkcjonowania żłobka oraz programem adaptacyjnymi, zebranie informacji o dziecku (nawyki, potrzeby, rytm dnia)

Etap II - dziecko przebywa w żłobku z rodzicem (1-2h), opiekun nawiązuje kontakt z dzieckiem poprzez zabawę i obserwacje, stopniowe budowanie poczucie bezpieczeństwa w nowym otoczeniu.

Etap III - rodzic zostawia dziecko w żłobku stopniowo wydłużając jego pobyt, dziecko pozostaje pod opieką opiekuna przez coraz dłuższy okres, wprowadzanie podstawowych elementów dnia (posiłki, zabawa, odpoczynek)

Etap IV - dziecko zostaje w żłobku przez pełen czas zgodnie z deklaracją rodziców, swobodne funkcjonowanie w grupie i akceptuje rytm dnia placówki.

Przebieg procesu adaptacyjnego:

Dzień 1 - Pierwsze spotkanie (ok. 30 min - 1 godz).

Obecność rodzica przez cały dzień.

Cele: zapoznanie dziecka z salą, zabawkami i opiekunem. Budowanie poczucia bezpieczeństwa poprzez obecność rodzica.

Przebieg dnia:

1. Powitanie i krótka rozmowa z rodzicem o zwyczajach dziecka.
2. Spacer po sali i placu zabaw, pokazanie i zapoznanie się z miejscem do zabawy, odpoczynku i toalety.
3. Czas swobodnej zabawy z rodzicem obok.
4. Krótką wspólną aktywność: piosenka, układanka, zabawa sensoryczna.
5. Podsumowanie dnia, rozmowa z rodzicem.

Dzień 2-3 Pierwsze krótkie rozstania (1-2h)

Cele: Oswojenie dziecka z krótkimi rozstaniem. Obserwacja dziecka i jego reakcji

Obecność rodzica: obecny na początku, krótkie rozstanie w trakcie dnia.

Przebieg dnia:

1. Powitanie na sali, wspólna zabawa.
2. Rodzic wychodzi z sali, kontynuowanie zabawy przez opiekuna.
3. Powrót rodzica i wspólne podsumowanie przebiegu dnia bez obecności rodzica.
4. Stopniowe wydłużanie czasu samodzielności (jeśli dziecko jest spokojne).

Dzień 4 Wydłużanie czasu samodzielności (2-3h)

Obecność rodzica: odbiór po 2-3h

Cele: Wprowadzenie regularnych rytuałów przywitania i pożegnania. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa w obecności opiekuna.

Przebieg dnia:

1. Powitanie - rytuał: krąg powitalny, dzieci siadają razem w kole, machanie do siebie, wspólne śpiewanie piosenki.
2. Rodzic wychodzi, dziecko samodzielnie uczestniczy w zajęciach przygotowanych

przez opiekunów: zabawy sensoryczne, plastyczne, ruchowe.

3. Rodzic odbiera dziecko i krótka rozmowa z opiekunem o nastroju i aktywności dziecka.

Dzień 5 Samodzielne uczestnictwo (cały dzień)

Obecność rodzica: tylko przy przyprowadzaniu i odbieraniu dziecka

Cele: utrwalenie rytuałów i zasad grupy. Wzmacnianie samodzielności i poczucia przynależności do grupy

Przebieg dnia:

1. Powitanie dziecka: uścisk, krótka rozmowa, wspólna piosenka w kółku razem z dziećmi.
2. Obserwacja zachowań: integracja z rówieśnikami, relacje emocjonalne
3. Podsumowanie dnia z rodzicem przy odbiorze dziecka.

Monitorowanie procesu adaptacji

- Obserwacja dziecka przez opiekuna.
- Bieżące konsultacje z rodzicem.
- Indywidualne podejście do dziecka w procesie adaptacji.

XII. Opieka i bezpieczeństwo

1. Pielęgnacja

Codzienna troska o higienę osobistą i komfort dzieci. Czynności pielęgnacyjne (przewijanie, mycie rąk, zmiana ubrań, czesanie) przebiegają w spokojnej, intymnej, przewidywalnej atmosferze. Opiekunowie wspierają dzieci w samodzielności, uczą nawyków higienicznych i dbania o ciało, dostosowując tempo oraz poziom pomocy do indywidualnych możliwości dziecka.

- Czynności higieniczne są organizowane w bezpiecznej, intymnej przestrzeni co zapewnia komfort i poczucie bezpieczeństwa np. w oddzielnym pomieszczeniu.
- Dzieci są zachęcane do samodzielnego wykonywania prostych czynności, takich jak mycie rąk po zabawie czy korzystanie z nocnika, przy wsparciu opiekuna.
- W placówce realizowane są działania wspierające rozwój nawyków higienicznych, dostosowane do wieku i możliwości dzieci, jednocześnie unikając presji.
- Pomoc w ubieraniu się, rozbieraniu i składaniu ubrań w sposób wspierający samodzielność.
- Czesanie i pielęgnacja włosów w spokojnej atmosferze z rozmową o wyglądzie i samoakceptacji.

- Dbanie o czystość rąk i twarzy po posiłkach lub zabawie w piasku
- Dbałość o porządek w łazience - sprzątanie po sobie, odkładanie ręczników, używanie koszy na śmieci.

Szczegółowa lista działań wspierających autonomię w czynnościach higienicznych znajduje się w załączniku E.

Bezpieczeństwo: Stały nadzór nad dziećmi podczas czynności higienicznych, zabezpieczenie łazienki i sali przed poślizgnięciem lub skaleczeniem, używanie i środków higienicznych odpowiednich dla wieku.

- Dzieci przebywają pod stałą opieką i nadzorem wykwalifikowanego personelu.
- Sale zabaw oraz teren żłobka są odpowiednio zabezpieczone i regularnie kontrolowane pod kątem bezpieczeństwa.
- Podejmowane są działania mające na celu eliminowanie potencjalnych zagrożeń oraz zapobieganie wypadkom.

2. Żywnienie

Posiłki odbywają się w przyjaznej, spokojnej atmosferze z poszanowaniem indywidualnych potrzeb dzieci. Opiekunowie wspierają samodzielność, kulturę stołu oraz zdrowe nawyki żywieniowe. Dzieci uczą się nowych smaków poprzez doświadczenie i obserwację dorosłych.

- Dzieciom zapewnia się zbilansowane, zdrowe posiłki dostosowane do ich wieku oraz indywidualnych potrzeb żywieniowych.
- Uwzględniane są diety specjalne wynikające z alergii lub nietolerancji pokarmowych.
- Wspierane jest kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych oraz nauka samodzielnego jedzenia.
- Rozwijanie świadomości żywieniowej - rozmowy o smakach, kolorach, wartościach jedzenia i kulturze stołu.
- Angażowanie dzieci w proste czynności porządkowe przed i po posiłku, (np odkładanie naczyń, wytarcie stolika).

Szczegółowa lista działań wspierających samodzielność podczas posiłków znajduje się w załączniku F.

Bezpieczeństwo: Stały nadzór nad dziećmi podczas spożywania posiłków, kontrola temperatury potraw przed podaniem oraz dostosowanie naczyń, sztućców i mebli do wieku dzieci. Uwzględnienie indywidualnych potrzeb, alergii i diet eliminacyjnych. Utrzymywanie czystości stołów i przestrzeni jadalnej, mycie rąk przed posiłkami oraz sprzątanie po ich zakończeniu w obecności opiekuna.

3. Wypoczynek i regeneracja

Każde dziecko ma zapewniony codzienny czas odpoczynku w atmosferze spokoju i

bezpieczeństwa. Odpoczynek nie jest obowiązkowym snem, ale momentem regeneracji i wyciszenia. Opiekunowie dbają o indywidualne potrzeby, rytuały i komfort cieplny dzieci.

- Żłobek zapewnia dzieciom warunki do odpoczynku dostosowane do ich indywidualnych potrzeb.
- Wprowadzane są rytuały sprzyjające wyciszeniu, takie jak spokojna muzyka, czytanie bajek czy kołysanki.
- Tworzona jest atmosfera sprzyjająca relaksowi i poczuciu bezpieczeństwa.
- Wietrzenie sali przed snem, zapewnienie odpowiedniej temperatury.
- Wspólne sprzątanie po odpoczynku -składanie pościeli, porządkowanie leżaczków.
- Wprowadzanie spokojnych aktywności po przebudzeniu-delikatne rozciąganie, rozmowa, cicha muzyka.

XIII. Współpraca z rodzicami

1. Komunikacja

Podstawą efektywnej współpracy z rodzicami jest systematyczna, otwarta i dwustronna komunikacja. Regularne rozmowy pozwalają na bieżąco omawiać potrzeby, postępy oraz ewentualne trudności dziecka, a także wspólnie ustalać kierunki działań wspierających jego rozwój. Istotne jest codzienne przekazywanie krótkich informacji dotyczących samopoczucia dziecka, jego aktywności, apetytu czy relacji z rówieśnikami.

W komunikacji wykorzystywane są różne narzędzia, takie jak aplikacje mobilne (LiveKid) umożliwiające szybki przepływ informacji, a także bezpośrednie, krótkie rozmowy podczas przyprowadzania i odbierania dziecka. Ważne jest, aby komunikaty były jasne, konkretne i oparte na obserwacji, a jednocześnie uwzględniały wrażliwość rodziców.

2. Spotkania

Regularnie organizowane spotkania indywidualne i grupowe stanowią przestrzeń do pogłębionej rozmowy oraz budowania relacji opartych na zaufaniu. Spotkania indywidualne umożliwiają szczegółowe omówienie rozwoju konkretnego dziecka, jego potrzeb oraz ewentualnych trudności.

Z kolei spotkania grupowe mają charakter informacyjno-edukacyjny. Ich tematyka obejmuje m.in. plan pracy placówki, zagadnienia związane ze zdrowiem i higieną małego dziecka, a także rozwój emocjonalny i społeczny dzieci do 3. roku życia. Spotkania te mogą również przyjmować formę warsztatów, podczas których rodzice zdobywają praktyczne umiejętności.

3. Wspólne aktywności

Ważnym elementem współpracy jest zachęcanie rodziców do aktywnego spędzania czasu z

dzieckiem poza placówką. Proponowane są różnorodne aktywności dostosowane do wieku i możliwości dziecka, takie jak zabawy sensoryczne, czytanie książek, spacery czy proste ćwiczenia ruchowe. Dzięki temu rodzice mogą lepiej wspierać rozwój dziecka w warunkach domowych, a także wzmacniać więź emocjonalną i poczucie bezpieczeństwa.

4. Włączanie w życie żłobka.

Rodzice są zapraszani do aktywnego udziału w życiu placówki poprzez współorganizowanie uroczystości, świąt oraz wydarzeń okolicznościowych. Takie działania sprzyjają budowaniu społeczności żłobkowej, integracji rodzin oraz wzmacnianiu relacji między personelem a rodzicami. Wspólne inicjatywy pozwalają rodzicom lepiej poznać funkcjonowanie placówki i poczuć się jej ważną częścią.

Kalendarz wydarzeń i uroczystości rodzinnych:

Maj-Czerwiec

- Dzień Mamy i Taty.
- Dzień Dziecka.
- Spotkanie podsumowujące rok.
- Zakończenie roku żłobkowego.

Sierpień-Wrzesień

- Dni tematyczne.
- Mini-piknik z rodzicami.
- Dzień bez butów - zajęcia sensoryczne w ogrodzie.
- Wielki dzień pszczół.
- Dni adaptacyjne dla nowych dzieci i rodziców.
- Jesienny festiwal - Święto Dyni.
- Dzień Żłobkowicza.

Październik-Listopad

- Dzień Pluszowego Misia (25 listopada).
- Dzień postaci z bajek.
- Dzień Jeża.

Grudzień-Styczeń

- Wspólne pieczenie pierniczeków.
- Spotkanie wigilijne.
- Dzień Babci i Dziadka.
- Bal karnawałowy dla dzieci i rodziców.
- Dzień koloru.

Luty-Marzec

- Dzień Niedźwiedzia.
- Dzień Ciasta Marchewkowego.
- Walentynki.
- Powitanie Wiosny - wspólne sadzenie roślin.
- Dzień Kobiet / Dzień Mężczyzn.

Kwiecień

- Wielkanocne warsztaty.
- Dzień Ziemi.

5. Indywidualizacja

Każde dziecko rozwija się w swoim tempie, dlatego kluczowe jest indywidualne podejście zarówno do dziecka, jak i jego rodziny. Regularne rozmowy z rodzicami umożliwiają lepsze poznanie potrzeb dziecka, jego przyzwyczajeń oraz środowiska domowego.

Na tej podstawie podejmowane są działania dostosowane do indywidualnych możliwości i potrzeb rozwojowych dziecka, co zwiększa skuteczność oddziaływań wychowawczych i opiekuńczych.

XIV. Ewaluacja planu

Plan Opiekuńczo-Wychowawczo-Edukacyjny podlega bieżącej ewaluacji, która pozwala na jego modyfikację w zależności od zmieniających się potrzeb dzieci oraz oczekiwań rodziców. W procesie ewaluacji uwzględnia się zarówno opinie rodziców, jak i wyniki systematycznych obserwacji pedagogicznych.

Celem ewaluacji jest podnoszenie jakości pracy placówki oraz zapewnienie jak najlepszego wsparcia rozwojowego dla dzieci.

Sposób nadzoru realizacji Planu OWE

Bieżący nadzór pedagogiczny sprawowany przez dyrektora placówki:

- Polega na systematycznej obserwacji pracy opiekuńczej i wychowawczej, analizie stosowanych metod oraz jakości relacji z dziećmi.

Spotkania zespołu opiekunów:

- Obejmują analizę postępów dzieci, omawianie trudności oraz wspólne planowanie kolejnych działań wspierających rozwój.

Obserwacje w grupie (kadra pedagogiczna/kierownicza):

- Regularne wizyty w grupach pozwalają ocenić atmosferę, jakość interakcji oraz stopień realizacji założeń planu.

Opinie rodziców:

- Zbierane są poprzez ankiety, rozmowy indywidualne oraz konsultacje, co umożliwia uwzględnienie perspektywy rodzin w doskonaleniu pracy placówki.

Notatki z obserwacji dzieci wykonywane przez opiekunów:

- Stanowią podstawę do analizy rozwoju poszczególnych dzieci i podejmowania adekwatnych działań wspierających.

XV. Sposoby komunikacji z dzieckiem

Praca opiera się na budowaniu relacji opartej na zaufaniu, poczuciu bezpieczeństwa oraz jasnych zasadach. Komunikacja z dzieckiem powinna być prosta, dostosowana do jego wieku i oparta na pozytywnym wzmacnianiu sytuacjach trudnych najważniejsze jest zachowanie spokoju, unikanie agresji oraz skupienie się na zachowaniu dziecka. Pomocne jest chwilowe wyciszenie, ograniczenie bodźców i przekierowanie uwagi na aktywności wspierające regulację emocji, takie jak zabawa, rozmowa czy proste ćwiczenia.

- Mówienie krótko i konkretnie.
Używanie prostych poleceń, np. „usiądź”, „chodź tutaj”, „podaj zabawkę”.
- Przyciąganie uwagi dziecka.
Nawiązanie kontaktu wzrokowego, można delikatnie dotknąć ramienia, aby upewnić się, że dziecko słucha.
- Wzmacnianie pozytywnych zachowań.
Chwalenie i zauważanie dobrego zachowania, np. „ładnie się bawisz”, „super sobie poradziłeś”.
- Zachęcanie do wyrażania emocji.
Uczenie dziecka mówienia o tym, co czuje i czego potrzebuje.
- Współpraca z zespołem i rodzicami.
Dbanie o spójność oddziaływań wychowawczych.
- Mówienie o swoich uczuciach i potrzebach.
Pokazywanie dziecku, jakie zachowania są akceptowane poprzez własny przykład.

Komunikowanie dzieciom aktywności w harmonogramie dnia:

- Zapowiadanie kolejnych czynności w sposób prosty, spokojny i dostosowany do wieku dziecka (krótkie zdania, powtarzalne komunikaty).
- Wykorzystanie stałych rytuałów słownych (np. „Teraz sprzątam, potem obiad”), które budują poczucie bezpieczeństwa
- Wspieranie komunikacji gestem, mimiką oraz pomocami wizualnymi (obrazki, piktogramy, plan dnia).
- Dawanie dzieciom czasu na przygotowanie się do zmiany aktywności (np. uprzedzenie kilka minut wcześniej).
- Utrzymywanie stałej kolejności wydarzeń w ciągu dnia, co ułatwia dzieciom orientację i przewidywanie.
- Dostosowanie komunikatów do indywidualnych potrzeb i możliwości rozwojowych dziecka.
- Komunikowanie zmian w harmonogramie dnia: informowanie o zmianach z wyprzedzeniem w miarę możliwości (np. „dziś pójdziemy na spacer wcześniej”)
- Wyjaśnianie przyczyn zmiany w prosty i zrozumiały sposób.
- Zapewnianie dzieci o ciągłości i bezpieczeństwie mimo zmiany planu.
- Wspieranie dzieci w adaptacji do zmiany poprzez dodatkową uwagę i bliskość opiekuna.
- Zachowanie jak największej liczby stałych elementów dnia, aby ograniczyć stres.
- Obserwowanie reakcji dzieci i reagowanie na ich emocje (np. niepokój, frustrację).
- W razie potrzeby powracanie do znanych rytuałów, które pomagają dziecku odzyskać poczucie stabilności.

XVI. Reagowanie na trudne zachowania

Zasady, którymi będą się kierować opiekunowie w swojej grupie:

1. Zachowanie spokoju i opanowania: Reagowanie spokojnie, bez podnoszenia głosu i nie odpowiadania agresją. Unikanie zawstydzania i oceniania dziecka.
2. Dbanie o bezpieczeństwo: Jeśli sytuacja tego wymaga, należy zwiększyć dystans lub delikatnie zabezpieczyć dziecko, aby zapobiec zrobieniu krzywdy sobie lub innym.
3. Odnoszenie się do zachowania, nie do dziecka: Komunikowanie jasno: „to zachowanie jest nie w porządku”, zamiast etykietować dziecko.

4. Ograniczenie nadmiaru komunikatów: W sytuacji silnych emocji mówienie krótko i konkretnie. Unikanie tłumaczeń i podnoszenia głosu.
5. Stosowanie technik wyciszających: proponowanie prostych aktywności, które pomagają się uspokoić, np. ćwiczenia oddechowe, zgniatanie papieru, dmuchanie, zabawy sensoryczne.
6. Kierowanie uwagi na właściwe zachowania: po uspokojeniu pokazywanie dziecku, jak może inaczej zareagować, np. poprosić o pomoc czy zwrócić na siebie uwagę w spokojny sposób.
7. Bycie konsekwentnym: wprowadzanie jasnych zasad i trzymanie się ich w codziennej pracy z dziećmi.
8. Rozmawianie o emocjach: pomaganie dziecku nazywać uczucia, korzystając z książeczek, ilustracji i zabaw.
9. Dawanie dziecku możliwości wyboru: Pozwalanie na podejmowanie prostych decyzji, np. gdzie chce się wyciszyć, przy jednoczesnym ponoszeniu konsekwencji swojego zachowania.

Karta Obserwacji Rozwoju Dziecka 2026/2027

Nazwa Żłobka: Żłobek w Nidzicy

Adres: 1 Maja 36a

Okres obserwacji: _____ 2026/2027

I. Dane Dziecka

1. Imię i nazwisko: _____

2. Data urodzenia: _____

3. PESEL: _____

4. Grupa wiekowa: _____

II. Dane Opiekuna Prowadzącego Obserwację

1. Imię i nazwisko: _____

2. Stanowisko: opiekun dzienny

III. Obszary Obserwacji

1. Rozwój Społeczny

- Interakcje z rówieśnikami:

.....

- Relacje z opiekunami:

.....

- Zachowanie w grupie:

.....

2. Rozwój Emocjonalny

- Wyrażanie emocji:

.....

- Radzenie sobie z rozstaniem:

.....

- Poczucie bezpieczeństwa:

.....

3. Rozwój Poznawczy

- Rozwój mowy:

.....

- Zdolności poznawcze:

.....

- Koncentracja:

.....

1. Rozwój Fizyczny

- Motoryka duża:

.....

- Motoryka mała:

.....

- Koordynacja:

.....

IV. Uwagi i Zalecenia

1. Postępy:

.....

2. Obszary do wsparcia:

.....

3. Zalecenia dla rodziców:

.....

V. Współpraca z Rodzicami

1. Konsultacje:

.....

2. Raport dla rodziców:

.....

VI. Podpisy

Opiekun prowadzący obserwację: _____

Dyrektor Żłobka: _____

Uwagi Rodzica:

.....

Podpis Rodzica/Opiekuna Prawnego: _____

Data: _____

**ARKUSZ SAMOOCENY PERSONELU W ZAKRESIE NAWIĄZYWANIA
RELACJI Z DZIEĆMI, REAGOWANIA NA ZACHOWANIA DZIECI I
KOMUNIKOWANIA DZIECIOM O AKTYWNOŚCIACH**

Działanie	tak	nie	Uwagi (w jakich sytuacjach mam trudność)
RELACJE Z DZIEĆMI			
Do dzieci odnoszę się w sposób ciepły, często uśmiechając się i okazując zadowolenie z bycia z nimi.			
Okazuję zainteresowanie tym, co dzieci mówią i robią.			
Używam niewerbalnych komunikatów w interakcji z dzieckiem (np. Kiwając głową, podnosząc brwi w zdziwieniu, uśmiechając się).			
Mówię do dzieci po imieniu.			
Szukam kontaktu wzrokowego (nie zmuszając do wzajemności) podczas rozmowy z dzieckiem.			
W trakcie rozmowy z dziećmi staram się być na ich wysokości, kucając lub siadając obok.			
REAGOWANIE NA ZACHOWANIA DZIECI			
Uważnie obserwuję to, co robią dzieci, nazywając to, co widzę.			
Dopasowuję swoje zachowanie – ton głosu, wyraz twarzy, poziom entuzjazmu – do tego, co wyrażają dzieci.			
Jestem gotowa/gotowy do pomocy, jeśli dzieci tego potrzebują.			
Stwarzam warunki do samodzielnego podejmowania decyzji przez dzieci.			
Pozwalam dzieciom na popełnianie błędów i zachęcam do samodzielnego ich naprawiania/rozwiązywania problemów, jeżeli są na to gotowe.			

Akceptuję wyrażanie emocji przez dzieci.			
Jestem uważna/uważny na trudne momenty dzieci (zmęczenie, przestymulowanie) i wspieram je, aranżując zmiany w otoczeniu, dostosowując ton głosu i styl interakcji do sytuacji.			
Respektuję chęć dziecka do przerywania interakcji i czekam, aż wyrazi ono chęć wznowienia kontaktu.			
Rozpoznaję i nazywam reakcje emocjonalne dzieci oraz własne.			
KOMUNIKOWANIE DZIECIOM O AKTYWNOŚCIACH			
Przypominam dzieciom werbalnie lub niewerbalnie (gestem lub używając znaków graficznych) o następnym punkcie w planie dnia.			
Uprzedzam dziecko o działaniu, które będzie podejmowane z jego udziałem i czekam na jego odpowiedź (werbalną lub niewerbalną), żeby mieć pewność, że dziecko rozumie sytuację.			

**ARKUSZ SAMOOCENY PERSONELU W ZAKRESIE
WSPIERANIA AUTONOMII DZIECKA PODCZAS
CZYNNOŚCI HIGIENICZNYCH**

Działanie	tak	nie	Uwagi (w jakich sytuacjach mam trudność)
Informuję dziecko o zamiarze zmiany mu pieluszki i czekam na jego reakcję.			
Przypominam dzieciom o korzystaniu z toalety lub nocnika, ale dzieci same decydują czy chcą z nich skorzystać.			
Uwzględniam prawo dziecka do towarzystwa lub intymności w toalecie.			
Dziecko nie musi pytać o pozwolenie na skorzystanie z toalety lub umycie rąk.			
Wspieram samodzielność dzieci związaną z higieną odpowiednio do poziomu ich rozwoju, wspomagam je w treningu związanym z higieną, ale respektuję ich prawo do odmowy tego treningu.			
Na bieżąco uzgadniam z pozostałymi opiekunami sposoby wspierania dzieci w rozwoju związanym z higieną.			
Jest ustalone kto z personelu przekazuje informacje rodzicom i zbiera od nich istotne informacje związane z higieną.			
Wymieniam z rodzicami aktualne informacje na temat umiejętności dziecka w zakresie czynności higienicznych i uzgadniam z nimi wspólne działania w tym zakresie.			
Nigdy nie karzę dzieci za załatwianie naturalnych potrzeb fizjologicznych, niezależnie od miejsca, gdzie to się odbywa (skorzystanie z nocnika, zmoczenie się).			

<p>Nie zawstydzam dziecka ani nie okazuję rozczarowania, gdy dziecko nie zasygnalizuje potrzeby skorzystania z nocnika lub toalety.</p>			
<p>Przewijam dziecko bez pośpiechu, z delikatnością i uważnością, żeby nie sprawić mu bólu czy przykrości, jestem w kontakcie z dzieckiem.</p>			
<p>Nie okazuję dzieciom werbalnie i niewerbalnie swojej niechęci przy czynnościach związanych z pielęgnacją.</p>			
<p>Wypracowuję z dziećmi nawyk mycia rąk – odbywa się to co najmniej przed każdym posiłkiem i zawsze po skorzystaniu z toalety (dotyczy dzieci, które już są na tym etapie rozwoju).</p>			

**ARKUSZ SAMOOCENY PERSONELU W ZAKRESIE
WSPIERANIA SAMODZIELNOŚCI DZIECKA
PODCZAS POSIŁKÓW**

Działanie	tak	nie	Uwagi (w jakich sytuacjach mam trudność)
Nie zmuszam dzieci do siadania przy stole, jeśli nie mają potrzeby jedzenia.			
Upprzedzam dzieci, że zbliża się pora posiłku, pozwalając im dokończyć zabawę.			
Zapraszam dzieci do wspólnego nakrywania do stołu i sprzątnięcia po posiłku.			
Daję dzieciom tyle czasu na posiłek, ile potrzebują.			
Nie nagradzam dzieci za zjedzenie posiłku ani nie karzę za odmowę jedzenia.			
Akceptuję to, że dziecko może nie chcieć niczego zjeść.			
Uwzględniam werbalne i pozawerbalne sygnały dzieci dotyczące potrzeby jedzenia oraz ilości spożywanych potraw.			
Nie nalegam, aby dziecko zjadło wszystko, co ma na talerzu.			
W miarę możliwości rozwojowych pozwalam, żeby dzieci same nakładały sobie jedzenie.			
Dziecka, które nałoży sobie za dużo, nie zmuszam do zjedzenia wszystkiego.			
Zachęcam dzieci, w tym także niemowlęta, które uzyskały bezpieczną pozycję siedzącą, do samodzielnego jedzenia			
Pozwalam jeść rękoma dzieciom, które nie potrafią jeszcze używać sztućców.			

Dziecku, które ma trudności z jedzeniem, pomagam karmiąc je łyżeczką lub widelcem za jego zgodą.			
Dzieci niepotrafiące samodzielnie jeść karmię w kontakcie „jeden na jeden”.			
Dopilnowuję, żeby wszystkie dzieci w czasie posiłku miały stały dostęp do łyżki i widelca.			
Pozwalam dzieciom podczas posiłku prowadzić rozmowy z personelem i innymi dziećmi siedzącymi przy stole.			
Staram się w miarę możliwości jeść razem z dziećmi przy stolikach.			
Proponuję dzieciom potrawy, tłumaczę nazwy i składniki dania.			
Rozmawiam z dziećmi o tym, co jest zdrowe, a co nie.			
Umożliwiam dzieciom uprawianie ziół (warzyw) w ogrodzie lub doniczkach na oknie.			
Umożliwiam dzieciom udział w przygotowaniu napojów i prostych potraw.			
Zbieram od rodziców informacje dotyczące żywienia dziecka, w tym jego preferencji żywieniowych, godzin posiłków, nawyków i rytuałów, ewentualnych trudności żywieniowych, umiejętności.			
Wspólnie z rodzicami i współpracownikami uzgadniamy potrzeby dzieci związane z żywieniem, uwzględniając zasady zdrowego żywienia i profilaktyki otyłości.			
Zachęcam rodziców do stosowania zasad zdrowego żywienia w domu.			
Upowszechniam przepisy i pomysły na zdrowe posiłki, materiały na temat zdrowego żywienia.			
Prowadzę bieżącą obserwację dzieci w sytuacjach związanych z żywieniem i w razie wyraźnie niepokojących objawów dzielę się spostrzeżeniami z rodzicami.			

Wiem, jakie zachowania dzieci związane z żywieniem uznać za niepokojące i w razie potrzeby kieruję rodziców do specjalisty.			
---	--	--	--

Załącznik E do Planu OWE

Lista działań wspierających autonomię dziecka podczas czynności higienicznych:

- Każda czynność higieniczna ma się odbywać z zachowaniem intymności, w wydzielonym, przeznaczonym do tego miejscu w łazience (na przewijaku).
- Informowanie dziecka o zamiarze zmiany mu pieluszki i oczekiwanie na jego reakcję.
- Przypominanie dzieciom o korzystaniu z toalety lub nocnika, ale pozwalanie, aby same decydowały, czy chcą z nich skorzystać.
- Wspieranie samodzielności dzieci związanej z higieną odpowiednio do poziomu ich rozwoju, wspomaganie ich w treningu związanym z higieną, ale respektowanie ich prawa do odmowy tego treningu.
- Uzgadnianie na bieżąco z pozostałymi opiekunami sposobów wspierania dzieci w rozwoju związanym z higieną.
- Ustalenie, kto z personelu przekazuje informacje rodzicom i zbiera od nich istotne informacje związane z higieną.
- Wymienianie z rodzicami aktualnych informacji na temat umiejętności dziecka w zakresie czynności higienicznych i uzgadnianie z nimi wspólnych działań w tym zakresie.
- Niekaranie dzieci za załatwianie naturalnych potrzeb fizjologicznych, niezależnie od miejsca, gdzie to się odbywa (skorzystanie z nocnika, zmoczenie się).
- Nie zawstydzanie dziecka ani nieokazywanie rozczarowania, gdy dziecko nie zasygnalizuje potrzeby skorzystania z nocnika lub toalety.
- Przewijanie dziecka bez pośpiechu, z delikatnością i uważnością, żeby nie sprawić mu bólu czy przykrości, bycie w kontakcie z dzieckiem.
- Nieokazywanie dzieciom werbalnie i niewerbalnie swojej niechęci przy czynnościach związanych z pielęgnacją.
- Wypracowywanie z dziećmi nawyku mycia rąk – odbywanie się tego co najmniej przed każdym posiłkiem i zawsze po skorzystaniu z toalety (dotyczy dzieci, które już są na tym etapie rozwoju).

Lista działań wspierających samodzielność podczas posiłków:

- Uprzedzanie dzieci o zbliżającej się porze posiłku, pozwalając im dokończyć zabawę.
- Zapraszanie dzieci do wspólnego nakrywania do stołu i sprzątania po posiłku.
- Dawanie dzieciom tyle czasu na posiłek, ile potrzebują.
- Nienagradzanie dzieci za zjedzenie posiłku ani niekaranie za odmowę jedzenia.
- Akceptowanie tego, że dziecko może nie chcieć niczego zjeść.
- Uwzględnianie werbalnych i pozawerbalnych sygnałów dzieci dotyczących potrzeby jedzenia oraz ilości spożywanych potraw.
- Nienaleganie, aby dziecko zjadło wszystko, co ma na talerzu.
- Pozwalanie (w miarę możliwości rozwojowych), żeby dzieci same nakładały sobie jedzenie.
- Niezmuszanie dziecka, które nałoży sobie za dużo, do zjedzenia wszystkiego.
- Zachęcanie dzieci, w tym także niemowląt, które uzyskały bezpieczną pozycję siedzącą, do samodzielnego jedzenia.
- Pozwalanie jeść rękoma dzieciom, które nie potrafią jeszcze używać sztućców.
- Pomaganie dziecku, które ma trudności z jedzeniem, poprzez karmienie go łyżeczką lub widelcem za jego zgodą.
- Karmienie dzieci niepotrafiących samodzielnie jeść w kontakcie jeden na jeden.
- Dopilnowywanie, żeby wszystkie dzieci w czasie posiłku miały stały dostęp do łyżki i widelca.
- Pozwalanie dzieciom podczas posiłku prowadzić rozmowy z personelem i innymi dziećmi siedzącymi przy stole.
- Staranie się (w miarę możliwości) jeść razem z dziećmi przy stolikach.
- Proponowanie dzieciom potraw, tłumaczenie nazw i składników dania.
- Rozmawianie z dziećmi o tym, co jest zdrowe, a co nie.
- Umożliwianie dzieciom uprawiania ziół (warzyw) w ogrodzie lub doniczkach na oknie.
- Umożliwianie dzieciom udziału w przygotowaniu napojów i prostych potraw.

- Zbieranie od rodziców informacji dotyczących żywienia dziecka, w tym jego preferencji żywieniowych, godzin posiłków, nawyków i rytuałów, ewentualnych trudności żywieniowych, umiejętności.
- Uzgadnianie wspólnie z rodzicami i współpracownikami potrzeb dzieci związanych z żywieniem, uwzględniając zasady zdrowego żywienia i profilaktyki otyłości.
- Zachęcanie rodziców do stosowania zasad zdrowego żywienia w domu.
- Upowszechnianie przepisów i pomysłów na zdrowe posiłki, materiałów na temat zdrowego żywienia.
- Prowadzenie bieżącej obserwacji dzieci w sytuacjach związanych z żywieniem i w razie wyraźnie niepokojących objawów dzielenie się spostrzeżeniami z rodzicami.
- Zwracanie uwagi na niepokojące zachowania dzieci związane z żywieniem i w razie potrzeby kierowanie rodziców do specjalisty.

Opracowały: zespół opiekuńczy Żłobka w składzie: Olga Borkowska, Aleksandra Prońko, Dominika Karczewska, Anna Woronowicz, Małgorzata Rodziewicz, Alicja Wojtkiewicz